

Sammanfattning

Fråga om lovligheten enligt 41 a § medbestämmandelagen av en stridsåtgärd som inneburit att arbetsgivaren – ett flygbolag – hållit inne förmånen att låta personalen göra flygresor till reducerat pris.

ARBETSDOMSTOLENBESLUT
2007-05-28
StockholmBeslut nr 50/07
Mål nr A 117/07**KÄRANDE**Tjänstemannaförbundet HTF, Box 30102, 104 25 STOCKHOLM
Ombud: förbundsjuristen Henrik Cronier, adress som ovan**SVARANDE**1. Flygarbetsgivarna, Box 5384, 102 49 STOCKHOLM
2. SAS Scandinavian Airlines Sverige AB, 556235-5908, Arlanda Flygplats,
195 87 STOCKHOLM - ARLANDA
Ombud för 1 och 2: chefsjuristen Pia Schöldström, TransportGruppen TGS
Service AB, Box 5384, 102 49 STOCKHOLM**SAKEN**

olovlig stridsåtgärd; nu fråga om interimistiskt förordnande

Mellan SAS Scandinavian Airlines Sverige AB (SAS) och Tjänstemannaförbundet HTF (HTF) gäller normalt kollektivavtal rörande anställnings- och lönevillkor för kabinpersonal (Cabin Crew, C/C). SAS är medlem i Flygarbetsgivarna.

Kollektivavtalet mellan HTF och SAS löpte ut den 28 februari 2007. Efter resultatlösa förhandlingar under våren varslade HTF den 14 maj 2007 om att stridsåtgärder skulle vidtas mot SAS. Stridsåtgärden innebar att samtliga kabinanställda skulle tas ut i strejk fr.o.m. den 25 maj 2007.

Flygarbetsgivarna varslade den 15 maj 2007 om stridsåtgärd i form av indragna biljettförmåner med början den 25 maj 2007. Stridsåtgärden omfattade samtliga arbetstagare organiserade i HTF och anställda i SAS vars arbetsuppgifter omfattades av kollektivavtalet för C/C placerade i Sverige. Den 17 maj 2007 gjorde HTF en fredspliktvändning mot den tilltänkta åtgärden. Den 21 maj 2007 besvarade arbetsgivarparterna fredspliktsinvändningen, varvid de bestred att den varslade stridsåtgärden skulle komma att stå i strid med 41 a § medbestämmandelagen. Arbetsgivarparterna förklarade att fredspliktsinvändningen lämnades utan avseende.

HTF har den 23 maj 2007 väckt talan vid Arbetsdomstolen mot Flygarbetsgivarna och SAS och yrkat att domstolen skall förklara att SAS stridsåtgärd i enlighet med utfärdat varsel är olovlig såsom stridande mot 41 a § medbestämmandelagen. HTF har vidare yrkat att Arbetsdomstolen för tiden intill dess tvisten slutligt har prövats skall förordna att SAS är förhindrad att vidta stridsåtgärd i enlighet med det utfärdade varslet.

Arbetsgivarparterna har bestritt HTF:s yrkande om interimistiskt förordnande.

Frågan om interimistiskt förordnande har handlagts såväl skriftligen som muntligen. Särskilt sammanträde har hållits inför Arbetsdomstolen den 28 maj 2007.

De stridsåtgärder som varslats av parterna har inletts den 25 maj 2007.

Till utveckling av talan avseende det interimistiska yrkandet har parterna anfört i huvudsak följande.

HTF

Den kabinanställda personalen hos SAS erhåller förmåner i form av rabatterade flygbiljetter. Den anställde kvitterar ut biljetter, varefter betalning oftast sker ett par månader senare. Giltighetstiden för biljetterna är sex månader från den dag då de kvitterats ut.

Den vidtagna stridsåtgärden innebär att det är förbjudet för kabinanställda, deras anhöriga och resesällskap att utnyttja personalbiljetter. Förbudet gäller även tidigare uttagna och delvis utnyttjade biljetter. Om den enskilde utnyttjar personalbiljetter i strid med förbudet, kommer denne enligt varslet att debiteras ett belopp motsvarande reguljärriset för resan. Detta innebär att intjänade biljettförmåner i form av uttagna och betalda flygbiljetter inte kan utnyttjas av anställda och dessas anhöriga. Detta förhållande är att jämställa med att SAS innehåller en redan intjänad och förfallen förmån som utgått som ersättning för utfört arbete. Eftersom stridsåtgärden omfattar redan intjänade rättigheter är den att betrakta såsom otillåten och stridande mot 41 a § medbestämmandelagen.

Arbetsgivarparterna

Biljettförmånen är en ensidig av arbetsgivaren utgiven förmån som den anställde kan utnyttja frivilligt enligt vissa regler. Vid anställning får den anställde upplysningar om reglerna. Rätten att erhålla förmånen inträder efter tre månaders anställning. Reglerna kring förmånen finns intagna i SAS General Policies och bolagets intranät för anställda.

Av policyn framgår bl.a. att den gäller för anställda och familjemedlemmar. Under rubriken Legal Status anges bl.a. följande.

SAS Group Employee Private Travel benefits are neither a right of employment nor a form of compensation and form therefore no part of the employment contract. The travel benefits are based on the goodwill of SAS. SAS will refuse any claims related to the travel benefit.

Biljettförmånen ingår alltså inte som en del av den enskildes anställningsavtal. Förmånen kan inte heller tjänas in och utgör inte ersättning för utfört arbete. Bolaget kan när som helst dra in förmånen eftersom den är ensidigt

utgiven. När den anställde har beslutat sig för att resa kvitterar denne ut en biljett. Betalning sker mot räkning till den anställde. Om biljetten inte utnyttjas, kommer köpet att makuleras och avregistreras från fakturan.

Sammanfattningsvis görs gällande att biljettförmånen inte är en sådan förmån som kan tjänas in eller som utgör ersättning för arbete. Arbetsgivaren kan ensidigt förfoga över förmånen. Stridsåtgärden strider därför inte mot 41 a § medbestämmandelagen. HTF:s yrkande om interimistiskt förordande skall därför avslås.

Skäl

Arbetsdomstolen har att ta ställning till frågan om den av SAS vidtagna stridsåtgärden i form av indragna biljettförmåner är att anse som otillåten. Prövningen gäller närmare bestämt frågan om den vidtagna stridsåtgärden strider mot bestämmelserna i 41 a § medbestämmandelagen. Dessa bestämmelser innebär bl.a. att en arbetsgivare inte får såsom stridsåtgärd eller som ett led i en stridsåtgärd hålla inne lön eller någon annan ersättning för utfört arbete som har förfallit till betalning.

HTF har anfört i huvudsak följande. Biljettförmåner som utgår till kabinpersonal vid SAS skall jämföras med intjänad och redan förfallen lön eller annan ersättning för utfört arbete. Den vidtagna stridsåtgärden strider därför mot medbestämmandelagen.

Arbetsgivarparterna har invänt att rätten att köpa rabatterade biljetter inte är en del av de enskilda anställningsavtalen samt att arbetsgivaren ensidigt kan förfoga över förmånen i enlighet med den policy som gäller vid företaget.

Enligt Arbetsdomstolens mening kan det inte råda något tvivel om att bestämmelserna i 41 a § medbestämmandelagen tar sikte endast på sådan lön eller annan ersättning för utfört arbete som arbetsgivaren har att utge på grund av åtagande i avtalsförhållandet mellan honom och de enskilda arbetstagarna. Det betyder att förmåner av annat slag, vilka en arbetsgivare kan välja att utge genom sitt eget beslut, inte omfattas av dessa bestämmelser i lagen (beträffande frågor i allmänhet rörande s.k. ensidiga förmåner, se bl.a. Malmberg, Anställningsavtalet, 1997, s. 293 ff.).

Såvitt framgår av utredningen regleras förmånerna i form av rabatter på flygbiljetter inte i avtal mellan SAS och arbetstagsidan, utan i de av SAS antagna General Policies. I detta dokument anges uttryckligen att förmånen inte utgör en del i anställningsavtalet utan utges enligt ensidigt beslut av SAS.

Det anförda innebär att vad som hittills framkommit i målet inte ger stöd för HTF:s påstående om att den ifrågavarande personalförmånen omfattas av förbudet mot stridsåtgärd i 41 a § medbestämmandelagen. Yrkandet om interimistiskt förordande skall därför avslås.

Arbetsdomstolens ställningstagande

Arbetsdomstolen avslår HTF:s yrkande om interimistiskt förordnande.

Ledamöter: Michaël Koch, Marianne Jenryd, Christer Måhl, Rolf Hugert, Ulf Perbeck, Lennart Olovsson och Lars-Erik Klason. Enhälligt.

Sekreterare: Inge-Marie Nilsson